

Συνέντευξη του κ. Νίκου Λυγερού στην Άννα Κιόρογλου

Παραδόθηκαν στο μουσείο Καραθεοδωρή οι πρωτότυπες επιστολές της αλληλογραφίας του με τον Arthur Rosenthal

Σε μια εκδήλωση στις 29 Αυγούστου στην αίθουσα Δημοτικών συμβουλίων του Δημαρχείου της Κομοτηνής και παρουσία του ίδιου του υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, κ. Ευριπίδη Στυλιανίδη καθώς και του Δημάρχου της πόλης, κ. Κοτσάκη και του διευθυντή του Μουσείου Καραθεοδωρή, κ. Σάκη Λιπορδέζη για την παράδοση στο μουσείο Καραθεοδωρή των επιστολών Καραθεοδωρή - Rosenthal, η συνεργάτης μας Άννα Κιόρογλου συνάντησε τον κ. Νίκο Λυγερό, με τον οποίο είχε την παρακάτω συζήτηση:

Κύριε Λυγερέ, είναι η τρίτη φορά που φιλοξενούμε στην εφημερίδα συνέντευξή σας. Το καλό με εσάς είναι ότι κάθε φορά που βρισκόμαστε, έχουμε κάτι να γιορτάσουμε και να νιώσουμε υπερήφανοι. Αυτή τη φορά τα νέα είναι πολύ ευχάριστα!

Αν πάμε πίσω στον χρόνο, το πρώτο άρθρο που δημοσιεύσατε στην εφημερίδα αφορούσε την τότε επιτυχία του Υπουργείου Παιδείας και του ίδιου του υπουργού, που αφορούσε στην αγορά 38 αυτόγραφων επιστολών της αλληλογραφίας Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή - Arthur Rosenthal. Τώρα, λοιπόν, έφτασε η ώρα αυτές οι επιστολές να έρθουν στο σπίτι τους! Και εννοώ βέβαια το Μουσείο Καραθεοδωρή, που για όσους δεν γνωρίζουν εδρεύει στην Κομοτηνή. Σε μια εκδήλωση στις 29 Αυγούστου στην αίθουσα Δημοτικών συμβουλίων του Δημαρχείου της Κομοτηνής και παρουσία του ίδιου του υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, κ. Ευριπίδη Στυλιανίδη καθώς και του Δημάρχου της πόλης, κ. Κοτσάκη και του διευθυντή του Μουσείου Καραθεοδωρή, κ. Σάκη Λιπορδέζη. Τι σημαίνει για εσάς και το Μουσείο η έλευση των επιστολών αυτών στον χώρο σας;

Λ: Είναι ιδιαίτερα σημαντική διότι πρέπει να θυμάστε ότι μέχρι τώρα το μουσείο δεν είχε καμία πρωτότυπη επιστολή. Και τώρα έχουμε 39, δηλαδή 38 προς τον Arthur Rosenthal και 1 προς την κυρία Rosenthal. Είναι μία αλληλογραφία διαιρείται χρονικά σε 2 μέρη με κεντρικές ημερομηνίες το 1916 και το 1938. Είναι πολύ σπουδαία για μας, διότι αφορά το πλαίσιο της συνεργασίας τους αλλά και την εξέλιξη του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή όσον αφορά τη θεωρία πραγματικών συ-

ναρτίσεων στην οποία ανέβαλε πολύ ουσιαστικά και πρακτικά, αρχικά γράφοντας ένα βιβλίο για διδακτικούς λόγους και σιγά - σιγά με την έρευνά του, το αποκορύφωμά της συμπίπτει με τον θάνατό του, το '50, αλγεβροποίησε όλη αυτή τη θεωρία μέσω της θεωρίας συνόλων μερικής διάταξης, η οποία είναι δύσκολη και είναι όμως θεμελιώδης. Θα ήθελα να σημειώσω ότι αυτή η αλληλογραφία μάς επιτρέπει να καταλάβουμε και την προϊστορία της επιλογής του Arthur Rosenthal

για την επιμέλεια των απάντων του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή, η οποία είναι πολύ σημαντική γιατί ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή ζούσε και πάντοτε όταν ένας μαθηματικός αυτής της εμβέλειας «επιλέγει» τον διάδοχό του, διότι ήξερε ότι τα πάντα δεν μπορούσαν να δημοσιευτούν όλα πριν τον θάνατό του. Άρα θα συνέχιζε αυτή η διαδικασία και μετά, με συνέπεια αυτή η νέα αλληλογραφία στην οποία δεν είχαμε πρόσβαση διότι ήταν ιδιωτική συλλογή στην Αμερική, καταλβαί-

νομε καλύτερα την επιλογή του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή, διότι δεν ήταν μόνο ένας ικανός μαθηματικός αλλά υπήρχε μία χημεία μεταξύ τους.

Αν υποθέσουμε ότι γνωρίζουμε λίγο ως πολύ ποιος ήταν ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή, θα μπορούσατε να μας πείτε ποιος ήταν ο Arthur Rosenthal;

Λ: Ο Arthur Rosenthal γεννήθηκε το 1887 και πέθανε το 1959. Ήταν ένας μεγάλος Γερμανός μαθηματικός βρα-

ϊκός καταγωγής περίπου της ίδιας εποχής του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή.

Το γεγονός ότι ένας Έλληνας που ζει στην Γερμανία, ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή, αναπτύσσει αλληλογραφία και φιλική σχέση με έναν Εβραϊκής καταγωγής γερμανό επιστήμονα, εξακολουθεί να επικοινωνεί μαζί του παρόλο την ύπαρξη του Ναζιστικού Καθεστώτος. Και στη συνέχεια είναι αυτόν που επιλέγει για να καταγράψει τα πάντα του, ενόσω ο Κωνσταντίνος Καραθεοδω-

ρή είναι ακόμα εν ζωή! Αυτό το περιστατικό δεν αποτελεί αντιπαράδειγμα των εθνικιστικών απόψεων που κατηγορούν τον Κωνσταντίνο Καραθεοδωρή;

Λ: Άδικα έχει κατηγορηθεί ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή για συνεργασία με τους Ναζι. Ενώ τώρα ξέρουμε χειροπιαστά παραδείγματα ότι έχει βοηθήσει και συναδέλφους εβραϊκής καταγωγής να φύγουν στην Αμερική. Ο Arthur Rosenthal είναι ένα από αυτά και μ' αυτήν την αλληλογραφία έχει μία συμβολή και στην Ιστορία των Μαθηματικών αλλά και απλά στη Μεγάλη Ιστορία. Γι' αυτό έχει πολλαπλή σημασία αυτή η αλληλογραφία. Δεν αφορά μόνο το επιστημονικό του έργο αλλά και την ανθρωπινή του προσφορά.

Θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε την έλευση των επιστολών αυτών ως το τελευταίο βήμα πριν τα επίσημα εγκαίνια του Μουσείου Καραθεοδωρή;

Λ: Θα πρέπει να γίνει ένας μεγάλος συντονισμός διότι όπως το είπε ο ίδιος ο Υπουργός, θα είναι παρών και ο Πρωθυπουργός και εκπρόσωποι από τα Αρχεία του Einstein στο Ισραήλ και της Ακαδημίας της Βουαρίας στη Γερμανία. Μπορώ όμως να σας υποσχεθώ ότι μόλις μάθουμε την ακριβή ημερομηνία, σίγουρα θα ξαναμιλήσουμε.

Θα μπορούσατε να μας αποκαλύψετε τι άλλο έχουμε να περιμένουμε από το Μουσείο Καραθεοδωρή και από τους ανθρώπους που δρουν για αυτό; Πιο συγκεκριμένα, ποια είναι τα σχέδιά σας προσεχώς σχετικά με τον εμπλουτισμό του μουσείου με περισσότερο υλικό;

Λ: Πέρα από αυτές τις επιστολές το Μουσείο μέσω της χορηγίας του Δήμου της Κομοτηνής έχει εξασφαλίσει από τις 18 Ιουνίου ακόμα 2 επιστολές του όπου και πάλι βλέπουμε το ήθος του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή. Αυτήν την φορά αλληλογραφεί με έναν φοιτητή της Ελλάδος - στα ελληνικά, ενώ οι προηγούμενες επιστολές ήταν στα γερμανικά - ο οποίος ήθελε να πάει για σπουδές στη Γερμανία και ζητάει την βοήθεια του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή.

Φτάνοντας στο τέλος θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για τον χρόνο σας και εις το επανειδέν στα εγκαίνια του Μουσείου. Ευχαριστώ.

Από αριστερά: ο κ. Νίκος Λυγερός εκ των πρωτεργατών για την απόκτηση των επιστολών, ο διευθυντής του Μουσείου κ. Λιπορδέζης, ο Δήμαρχος Κομοτηνής κ. Κοτσάκης και ο Υπουργός Παιδείας κ. Στυλιανίδης κατά τη διάρκεια της συνέντευξης τύπου. Επάνω οι ίδιοι κατά την περιήγησή τους στους χώρους του μουσείου Καραθεοδωρή στην Κομοτηνή